

Makale türü: Araştırma makalesi		Article type: Research article
Geliş tarihi	18.01.2025	Submitted date
Kabul tarihi	25.10.2025	Accepted date
Elektronik yayın tarihi	31.12.2025	Online publishing date

Atf Bilgisi / Reference Information

Can, D. & Günaydın, Y. (2025). Okuryazarlık Türleri Açısından Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Singapur Ana Dili Öğretim Programı. *Journal of History School*, 79, 5862-5880.

OKURYAZARLIK TÜRLERİ AÇISINDAN TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI İLE SİNGAPUR ANA DİLİ ÖĞRETİM PROGRAMI¹

Dila CAN² & Yusuf GÜNAYDIN³

Öz

Singapur, kurulduğu günden bu yana ekonomide ve eğitimde hızla yükselen değere sahip bir ülkedir. 2022 yılında dünyada 81 ülkenin katıldığı Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA)'nda gösterdiği başarı ile matematik, fen ve okuma alanlarında birincilik elde etmiştir. PISA, Türkiye'nin de 2003 yılından itibaren katıldığı ve 15 yaş düzeyindeki öğrencilerin başarılarının ölçüldüğü bir sınavdır. Söz konusu sınavla ilgili MEB katılımcı ülkelerin okuma becerisi başarı oranlarını kıyaslamayı esas alan raporlar yayımlar. Yayımlanan raporlar farklı çalışmalara veri kaynağı sunmaktadır. Bu verilerden yola çıkarak bu çalışmada, Türkiye ile Singapur'un ana dili öğretim programlarının okuryazarlık türleri açısından karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışmanın inceleme nesnesi söz konusu programlar olup çalışmada desen olarak nitel desen ve çözümleme yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde her iki programda yer alan okuryazarlık türleri, okuryazarlık türleri açısından benzerlik ve farklılıklar tespit edilerek karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda, iki ülkedeki ana dili öğretim programlarının farklı perspektifteki okuryazarlık türlerine odaklandığı

¹ Bu çalışma, "Singapur'un Ana Dili Öğretim Programı ile Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Karşılaştırılması" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir ve 2024 yılında XVI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda bildiri olarak sunulmuştur. Makale yazımı yazar etki oranı: 1. yazar: %50, 2. yazar: %50.

²Arş. Gör., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, dila.can@izu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7121-1962

³ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, yusufgunaydin@gazi.edu.tr, Orcid: 0009-0004-9832-6507

görülmüştür. 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda bilgi, dijital, görsel ve kültür okuryazarlık türlerine odaklanılırken Singapur Ana Dili Öğretim Programı'nda ise medeniyet okuryazarlığı, global okuryazarlık, kültür ve kültürler arası okuryazarlık, teknoloji okuryazarlık türlerine odaklanıldığı tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda okuryazarlık türleri açısından Türkiye'deki öğrencilerin okuma becerisini ölçmeye yönelik sınavlarda yüksek başarı elde edebilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Dersi Öğretim Programı, Singapur Ana Dili Öğretim Programı, Okuryazarlık Türleri, PISA.

Turkish Course Curriculum and Singapore Mother Tongue Curriculum in Terms of Literacy Types

Abstract

Singapore has been a country with a rapidly rising value in the economy and education over the years. In 2022, it achieved first place in mathematics, science and reading with its success in the Programme for International Student Assessment (PISA), which 81 countries in the world participated in. PISA is an exam that Türkiye has participated in since 2003 and measures achievements at the age of 15. It publishes reports based on comparing the reading skill success rates of the MEB services related to the exam in question. The published reports provide data sources with different studies. From this data, this course of performance, the future realization of the literacy types of the mother tongue teaching programs of Türkiye and Singapore. The object of the study was whether the programs in question were qualitative as a design and add-on analysis as a method of analysis. In the analysis of the data, the literacy types in both programs, the diversity of perspectives of literacy types and the identification of differences were compared. As a result of the research, it was seen that the two comprehensive mother tongue teaching programs focused on literacy types from different perspectives. While the 2024 Turkish Language Curriculum focuses on information, digital, visual and cultural literacy types, it has been determined that the Singapore Mother Tongue Curriculum focuses on civilization literacy, global literacy, cultural and intercultural literacy, and technological literacy types. At the end of the study, suggestions were presented to achieve high success in exams aimed at measuring reading skills in Türkiye from a literacy perspective.

Keywords: Turkish Course Curriculum, Singapore Mother Tongue Curriculum, Literacy Types, PISA.

GİRİŞ

Okuryazarlık, okuma-yazma becerisinden farklı olarak bireylerin üst bilişsel becerilerini harekete geçiren bir okuma biçimidir. Hayatta karşılaşılan sürekli ve süreksiz metinleri, görselleri, nesnelere ve çevreyi okumayı kapsayan

okuryazarlık becerisiyle günlük yaşam içerisinde farklı şekillerde karşılaşmaktadır. Medya ve haber metinlerini doğru anlama, karşılaşılan görselleri yorumlama, medyada oluşturulan istendik algıyı fark etme, maaşı ve parayı doğru kullanma, yatırım olanakların keşfetme, iklim krizini ve siyasi-coğrafi konuları anlama, içinde bulunulan sistemi çözümleme, stratejik planlar yapabilme, tıp, mühendislik, ekonomi, sosyal bilimler gibi alanlarda terimleri bilme ve anlamlandırabilme becerisi, okuryazarlık kapsamına giren konu başlıklarından yalnızca birkaç örnektir. Okuryazarlık becerisinin kazanımı bireyleri hayatta güçlü kılmaktadır. Örneğin bir bireyin ülke içerisinde kendi hak ve sorumluluklarını bilinçli olarak kollamasında vatandaşlık okuryazarlığının etkisinin olduğunu düşünmek mümkünken harita okuryazarlığı olan bir bireyin de yol, güzergâh, konum ve mevkileri okuma, tespit edebilme becerisini kazanmış olduğu düşünülebilir.

Okuryazarlık becerisi yalnızca, sürekli metinleri okumayı kapsayan bir beceri değildir. Okuma-yazma bilmek anlamının yanı sıra günümüzde okuryazarlık kavramı, bir metin ile ilişki kurma biçimidir (Aydın, 2017). Bu bağlamda PISA okuma becerileri bakımından okuryazarlık kavramı ise “bir metnin yüzeysel anlamını belirlemenin ötesinde alt metni sezebilme, yazarın amacı ile ilgili düşünceler üretmek metni bütünsel olarak kavrama yeterliliklerine” (Altun ve Yıldız, 2023, s. 93) karşılık gelmektedir. Bundan dolayı sadece sürekli metinleri değil, süresiz metinleri ve de hem sürekli hem süresiz metinleri bütünsel olarak kavrama yeteneğine sahip bireylerin okuryazarlık becerisi de yüksek olarak kabul edilir.

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), tarafından yapılan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı’nda (PISA, 2018) okuryazarlık kavramı; öğrencinin bilgi ve potansiyelini geliştirip, topluma daha etkili bir şekilde katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlamak için yazılı kaynakları bulma, kullanma, kabul etme ve değerlendirmesi olarak tanımlanmaktadır. Aynı kavram 2022 yılında, öğrencilerin temel konu alanlarındaki çeşitli durumlarda karşılaştıkları problemleri; tanımlarken, yorumlarken ve çözerken; bilgi ve becerilerini kullanma, analiz etme, mantıksal çıkarımlar yapma ve etkili iletişim kurma yeterliklerini tanımlamaktadır (OECD, 2019; OECD 2023). PISA uygulamasının kavram tanımında ortaya çıkan değişikliklere bakıldığında kavramın 2018’de yazılı kaynaklar üzerinde öğrencinin yetkinlik durumunu gösterirken 2022 yılında yazılı kaynak ifadesinin kullanıldığı görülmektedir. 2022 yılında öğrencilerin problem çözme, analiz etme ve hayat boyu karşılaşacağı bilişsel becerilerinin gelişimine önem verilmiştir. Okuryazarlık becerisi, gelişen dünyada yazılı metinleri kapsadığı gibi yazılı olmayan okuma davranışını da kapsamaktadır. 21. yüzyılda okuryazarlık; hayatta edinilmesi

zorunluluk arz eden bir beceri olarak ortaya çıkmakta ve bu becerinin edinilmesi teknolojinin ilerlemesiyle hız kazanmaktadır. Öğrencilerin edinmesi gereken okuryazarlık becerisi, gelişen dünyaya bilinçli bir şekilde uyum sağlayabilmek açısından oldukça önemli bir noktadadır.

Öğrencilerin bilişsel düzeyleri, okuryazarlık becerileri aracılığıyla geliştirilebilmektedir. Bu sebeple eğitim müfredatları, içerisine okuryazarlık becerilerini yerleştirmektedir. Öğretim programları bünyesinde yer alan okuryazarlık becerileri ve seçilen okuryazarlık türü öğrencilerin yetişmesinde önemli etkiler bırakmaktadır. Örneğin Finlandiya'nın Fince Öğretim Programı'nda (MOE, Finnish, 2014) çoklu okuryazarlık türü (sözlü, resimli, işitsel sayısal, kinestetik, sembol sistemleri olan metinler) tercih edilirken, Kore Cumhuriyeti'nde Korece Öğretim Programı'nda (MOE, Korean, 2015) kültürel okuryazarlık, bilim ve teknoloji okuryazarlığı, toplum ve beşerî bilimler okuryazarlığı tercih edilmiştir. Okuryazarlık türleri, her ülkenin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan öğretim programlarında farklılık göstermektedir. Programlar incelendiğinde okuryazarlık ismiyle münferit bir ders bulunmadığı için matematik, fen ve ana dili dersleri başta olmak üzere tüm derslerin içeriğine okuryazarlık becerisi dâhil edilmiştir.

Türkçe Dersi Öğretim Programları'nda Okuryazarlık Türleri

Türkiye'de öğretim programları 4-5 yıllık sürelerle güncellenmektedir. Okuryazarlık türleri ilk olarak 2019 Programı'nda ele alınmıştır. 2019'dan önceki programlar içerisinde okuryazarlığı kapsayan ancak okuryazarlık türü olarak bahsedilmeyen birçok beceri bulunmaktadır. Nitekim PISA uygulamasında da son yıllarda okuryazarlık türleri ve okuryazarlık tanımı güncellenmiştir. Son yapılan 2022 PISA uygulamasında okuryazarlık, “öğrencilerin temel konu alanlarındaki çeşitli durumlarda karşılaştıkları problemleri; tanımlarken, yorumlarken ve çözerken bilgi ve becerilerini kullanma, analiz etme, mantıksal çıkarımlar yapma ve etkili iletişim kurma” yeterlikleri olarak tanımlanmıştır (OECD, 2023). Türkçe dersi kapsamında okuryazarlık türleri müfredata; 2019 ve 2024 Programları'nda kullanılarak dâhil edilmiştir. 2019'dan önceki programlarda “okuryazarlık” ifadesi geçmese bile bir beceri olarak okuryazarlığı karşılayan tanımlar yer almaktadır. Örneğin; 2006 Türkçe Öğretim Programı'nda okuma becerisi başlığı altında verilen tanım, okuryazarlık tanımı olmamakla birlikte okuryazarlıkla örtüşmektedir. “Okuma öğrenme alanıyla, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleridir.” (MEB, 2006, s. 6).

2019 ve 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programları'nda okuryazarlık becerileri bakımından farklılıklar bulunmaktadır. İki program arasında okuryazarlık becerilerindeki farklılıklar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

2019-2024 Türkçe dersi öğretim programı okuryazarlık türleri

2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı	2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı
Bilgi Okuryazarlığı	Bilgi Okuryazarlığı
Çoklu Okuryazarlık	Dijital Okuryazarlık
Dijital Okuryazarlık	Görsel Okuryazarlık
Eleştirel Okuryazarlık	Kültür Okuryazarlığı
Teknoloji Okuryazarlığı	Finans Okuryazarlığı
Medya Okuryazarlığı	Veri Okuryazarlığı
Bilim Okuryazarlığı	Vatandaşlık Okuryazarlığı
Bilişim Okuryazarlığı	Sanat Okuryazarlığı
Matematik Okuryazarlığı	Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı
	Sistem Okuryazarlığı

Tablo 1'de görüldüğü üzere 2019 ve 2024 Programları arasında tür bakımından farklılıklar yer almaktadır. 2019 Türkçe Öğretim Programı'nda bilim, bilişim, matematik, eleştirel, teknoloji, medya ve çoklu okuryazarlık türleri 2024'teki programda yerini görsel, kültür, finans, veri, vatandaşlık, sanat ve sürdürülebilirliğe bırakmıştır. Bu okuryazarlık türlerinin geliştirilmesine yönelik öğretim ve öğrenme uygulamaları metinler aracılığıyla seçilmektedir. Okuryazarlık türlerinde gözlemlenen farklılıklar olması, okuryazarlığın değiştiği veya etkisinin azaldığı anlamına gelmemektedir. Okuryazarlık 21. yüzyılda başlayan ve ilerleyerek devam eden bir beceridir. Nitekim OECD tarafından yapılan PISA uygulamasında okuma becerisi alanında en önem verilen beceri; okuduğunu anlama ve okuryazarlık becerisidir.

PISA

PISA'da matematik, fen ve okuma olmak üzere 3 ana dalda sınavlar bulunmaktadır. 3 yıl arayla yapılan PISA uygulaması 2000 yılında başlamış ve Türkiye de bu sınava 2003 yılında dâhil olmuştur. 15 yaş düzeyi öğrencilerin matematik, fen ve okuma becerisinin ölçüldüğü sınavda alt düzey ve üst düzey sorular bulunmaktadır. PISA sınavına 2022 yılında, 37'si OECD'ye üye ülkeler olmak üzere toplam 81 ülke katılmıştır (MEB, 2020). PISA okuma sınavı, öğrencilerin üst düzey okuma becerisini ölçen sorulardan oluşmaktadır. Okuma sorularında alt düzey yeterlikler 1c, 1b, 1a, 2 ve 3. derece sorulardan oluşurken

üst düzey yeterlikler; 4, 5 ve 6. derece sorulardan oluşmaktadır. Okuma becerileri yeterli düzeyi PISA uygulamasında kademelere ayrılmıştır ve sınavda her düzeyden sorular bulunmaktadır. Aşağıda örnek bir PISA sorusu yer almaktadır:

PISA

Tavuk Forumu
Soru 3 / 7

Sağdaki 'Tavuk Sağlığı' forumundan yararlanınız. Soruyu cevaplamak için tablodaki seçeneklere tıklayınız.

Forumdaki bazı gönderiler konuyla alakalı iken bazıları alakalı değildir. Aşağıdaki tabloda yer alan gönderilerin, İlkay_88'in yaşadığı sorun ile alakalı olup olmadığını belirtmek için ya **Evet** ya da **Hayır** seçeneklerinden birine tıklayınız.

Bu gönderi, İlkay_88'in sorunu ile alakalı mıdır?	Evet	Hayır
NergizB79'un gönderisi	☐	☐
Merve'nin gönderisi	☐	☐
Kuş_Ticaret'in gönderisi	☐	☐
Bora'nın gönderisi	☐	☐
Ferdi'nin gönderisi	☐	☐

www.tavuksagligi.com/forum/aspirin-tavuklar

Tavuk Sağlığı

Sağlıklı tavuklar için online bilgi kaynağınız.

Hakkında Forum Resimler

Tavuklara Aspirin Vermek

İlkay_88 KONUYU BAŞLATAN 28 Ekim 18.12'de gönderildi.

Herkes merhaba!
Tavuğuma aspirin vermemin sakıncası var mı? Tavuğum 2 yaşında ve sanırım bacağı incitti. Pazartesiyeye kadar veterinerine gidemiyorum ve veteriner de telefonuma cevap vermiyor. Tavuğum çok acı çekiyor gibi görünüyor. Veterinerine götürene kadar acısını dindirmek için ona bir şey vermek istiyorum. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

NergizB79 28 Ekim 18.36'da gönderildi.

Aspirinin tavuklar için güvenilir olup olmadığını bilmiyorum. Ben kuşlarıma ilaç vermeden önce daima veterinerime danışırım. İnsanlara iyi gelen bazı ilaçların kuşlar için çok tehlikeli olabileceğini biliyorum.

Merve 28 Ekim 18.52'de gönderildi.

Tavuğum yaralandığında ona aspirin vermiştim. Sorun olmamıştı. Ertesi gün veterinerine götürdüğümde daha iyi durumdaydı. Bence çok fazla vermen tehlikeli olabilir, bu yüzden dozu aşmal. Umarım iyileşir!

Kuş_Ticaret 28 Ekim 19.07'de gönderildi.

Merhabal Tüm kuş malzemelerinde süper ucuz tekliflerimizi inceleyin. Şu an büyük bir indirim var.

Madde No	CR548Q01
Bilişsel Süreç	Metnin içeriği ve biçimi üzerine düşünme
Soru Türü	Karmaşık Çoktan Seçmeli – Bilgisayar Tarafından Kodlanan
Maddenin Kaynak Gerekliliği	Çok Kaynaklı
Zorluk	458 – 2. Düzey

Resim 1. PISA sorusu örneği (MEB, 2024).

PISA 2018

İnek Sütü
Soru 5 / 7

Her bir sekmeye tıklayarak sağdaki iki kaynaktan yararlanınız. Soruyu cevaplamak için tablodaki seçeneklere tıklayınız.

Süt hakkındaki iki metin dikkate alındığında, aşağıdaki tabloda yer alan ifadeler nesnel midir ya da öznel midir? Her bir ifade için **Nesnel** ya da **Öznel** seçeneklerinden birine tıklayınız.

Bu ifade nesnel midir, öznel midir?	Nesnel	Öznel
Sütün sağlığa faydalarıyla ilgili yakın zamanda yapılan çalışmalar şartlıdır.	☐	☐
Araştırmalar, süt içmenin sağlığa zararlı etkilerinin olduğunu göstermektedir.	☐	☐
Birçok çalışma sütün kemik kuvvetlendirici gücünü sorgulamıştır.	☐	☐
Süt ve süt ürünlerini tüketmek, kilo vermenin en iyi yoludur.	☐	☐

Çiftlikten Markete Tek Kelimeyle Hayır Deyin

www.bugununsaglikmakaleleri.com/sut

BUGÜNÜN SAĞLIK MAKALELERİ

İNEK SÜTÜNE TEK KELİMEYLE "HAYIR" DEYİN!

Sağlık Yazarı, Dr. R. Garza

İnek sütü, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki pek çok insanın yaşamının büyük bir bölümünü oluşturur. Bebekler inek sütünü biberonla içerler. Çocuklar inek sütünde ıslatılmış mısır gevreklerini yerler. Yetişkinler bile zaman zaman bir bardak soğuk süt içmeye bayılırlar. Evet, inek sütü dünyanın birçok yerinde insan beslenmesinin büyük bir parçasıdır. Ama gün geçtikçe daha fazla araştırma, sütün popüler Amerikan reklam sloganlarının iddia ettiği gibi "vücut için iyi" olmayabileceğini ileri sürmektedir.

Sütü savunmak için Amerika Birleşik Devletleri Tarım Bakanlığı, Amerikan Süt Ürünleri Konseyi, Süt Ürünleri Yönetimi A.Ş. ve diğer kuruluşlar yıllardır çaba harcıyorlar. Yetişkinleri günde en az üç bardak süt içmeye teşvik ediyorlar. Ama son on yılda yapılan birçok çalışma, sütün kemik kuvvetlendirici gücünün yanı sıra sağlık açısından faydaları ile ilgili diğer iddiaları da sorgulamaktadır. Sonuçlar sizi şaşırtabilir.

Süt içmenin etkileri üzerinde yapılan en son ve en önemli çalışmalardan biri, *British Medical Journal* (İngiliz Tıp Dergisi) 2014 Kasım sayısında yayımlandı. Bu çalışmanın bulguları, süt tüketimi hakkında bazı güçlü iddiaları beraberinde getirdi. Çalışma kapsamında İsveç'te 100.000'i aşkın insan 20-30 yıl boyunca izlendi. Araştırmacılar, süt için kadınların kemik kırılmasından daha fazla muzdarip olduğunu bulmuşlardır. Ayrıca süt için erkek ve kadınların kalp hastalıkları ve kansere yakalanma olasılıkları daha fazladır. Bu şaşırtıcı sonuçlar, diğer çalışmaların bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Madde No	CR557Q12
Bilişsel Süreç	Çok kaynaklı metinler arasında çıkarımları birleştirme ve çıkarımlar oluşturma
Soru Türü	Karmaşık Çoktan Seçmeli – Bilgisayar Tarafından Kodlanan
Maddenin Kaynak Gerekliliği	Çok Kaynaklı
Zorluk	662 – 5. Düzey

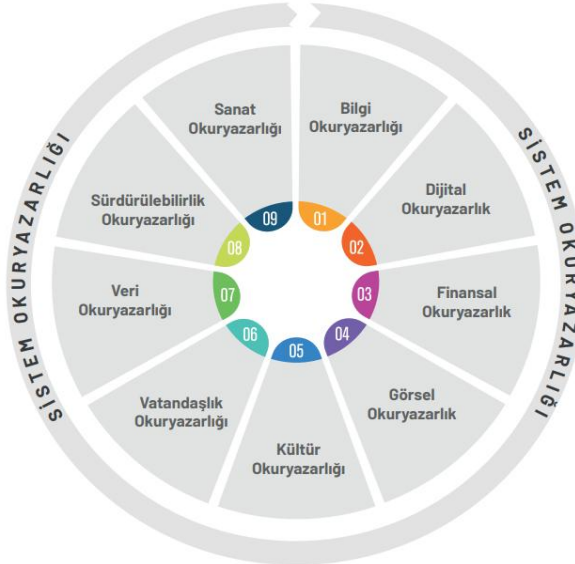
Resim 2. PISA sorusu örneği (MEB, 2024).

PISA uygulamasının okuma becerisi sınavında Türkiye, 81 ülke içerisinde 2015'te 49, 2018'de 40, 2022'de ise 36. olmuştur. PISA uygulamasında son 10 yılda hızla yükselen ve ilk 3'te yerini alan Singapur ise 2022 yılında 1. 2018 ve 2015 yıllarında 2. olarak okuma becerisi alanındaki başarısıyla dikkatleri üzerine çekmiştir (OECD, 2015; 2018 ve 2022). Singapur yalnızca okuma becerisinde değil, matematik ve fen alanında da birinci olmuştur. Singapur'un yeni kurulan bir ülke olmasına rağmen uluslararası bir sınavda üstün bir başarı göstermesi bu araştırmanın temelini oluşturmaktadır. Singapur'un okuma becerisinde gösterdiği

başarı, Türkiye ile kıyaslama yapılacak veriyi sunmakla birlikte Türkiye adına çıkarımlarda bulunmaya imkân vermektedir.

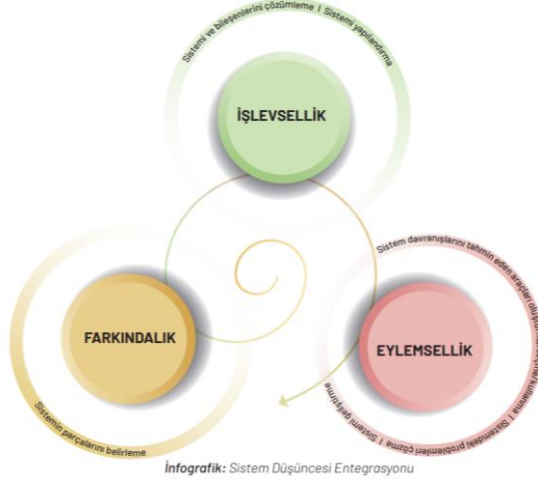
Araştırmanın Amacı

2022 yılında yayımlanan PISA verilerinde ve önceki 10 yıl süresince hızla başarı gösteren Singapur, bu araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Singapur'un okuma becerisinde göstermiş olduğu uzun soluklu başarı, ülkenin ana dili öğretim programının araştırılmasını gerekli kılmış ve bu sebeple Türkiye ile karşılaştırma yapılması amaçlanmıştır. Ülkenin kuruluşu, eğitim sistemi, öğretmen yetiştirme şekli ve eğitim müfredatı dâhil birçok nokta önemli birer araştırma konusudur. Türkiye'de yayımlanan 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın ele aldığı becerilerde okuryazarlık türleri dikkat çekmiştir. Okuryazarlık türlerinin şeması sistem düşüncesi altında verilmiş ve sistem düşüncesi entegrasyonu ile bu türlerin öğrenci kazanımları detaylı işlenmiştir (Şekil 1, Şekil 2).

İnfografik: Sistem Düşüncesi

Şekil 1. Sistem Okuryazarlığı İnfografik (MEB, 2024).

Şekil 2. Sistem Düşüncesi Entegrasyonu (MEB, 2024).

2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda okuryazarlık türleri, Singapur Ana Dili Öğretim Programı ile karşılaştırıldığında önemli farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu araştırmada, PISA verilerinden yola çıkılarak Türkiye ve Singapur'un ana dili öğretim programı incelenmiştir. Araştırmanın amacı, iki ülkenin güncel ana dili öğretiminde kullanılan okuryazarlık türlerini tespit etmek, türler arasındaki benzerlik ve farklılıkları analiz etmek ve okuryazarlık becerisinin eğitime olan pozitif etkisini ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda farklılıkların ortaya çıkmasında etken olan muhtemel sebepler detaylı incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle yapılmış bir içerik çözümlemesidir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini (Yıldırım ve Şimşek, 2021) kapsar. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

İnceleme Nesnesi

Bu çalışmanın inceleme nesnesini, Singapur Millî Eğitim Bakanlığı (MOE) tarafından yayımlanan Singapur Ana Dili Öğretim Programı (2022) ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından uygulamaya konulan Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) oluşturmaktadır. Singapur Öğretim Programı, ülkede en çok konuşulan 3 dil olan Çince, Malayca ve Tamilceye yönelik hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığı 2024 yılında ana dili öğretim programında değişikliğe gitmiş ve Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)'nı uygulamaya koymuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Çalışmada inceleme nesnesi olan Singapur Ana Dili Öğretim Programı ve Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) okuryazarlık türleri bakımından incelenerek programlardaki okuryazarlıklar tür bakımından kodlanmıştır. Çalışmada okuryazarlık türleri, verileri oluşturmaktadır, söz konusu veriler türlere göre kodlanmış ve temalar elde edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Bu araştırmada, Singapur ve Türkiye'de uygulanan ana dili öğretim programlarındaki okuryazarlık türlerinin araştırılmasında tümdengelimci analiz yöntemi kullanılmıştır. Tümdengelimci analizde elde edilen veriler, araştırma sorusu veya alt sorulardan yola çıkılarak belirlenmiş temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

BULGULAR VE YORUM

Singapur, PISA ve Okuryazarlık

Singapur'un ekonomiye ve eğitime verdiği önem, yetiştirdiği insan gücü ve modeli ile 2000 sonrası dünyaya yeni bir perspektif sunmaktadır. 1965-2024 yılları arasında geçen yaklaşık 50 yıl içerisinde, dünyadaki akademik başarısı en yüksek öğrencileri yetiştirmektedir. Singapur'un doğal kaynağı bulunmaması, ülkeyi insan gücü yetiştirmeye sevk etmiştir. Nitekim geçmişte de ticaret merkezi olması, bölgedeki ekonomik ve finansal gücün temellerini oluşturmaktadır.

Tablo 2

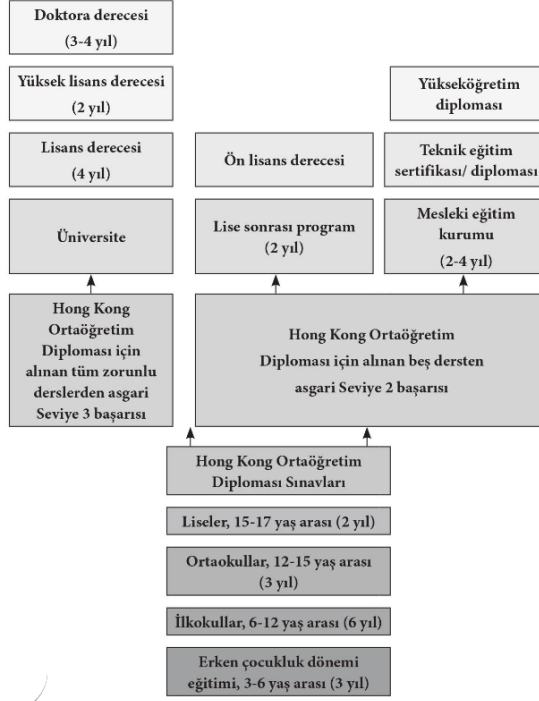
Singapur'un temel sosyoekonomik ve demografik göstergeleri

Gösterge	Değer/oran
Toplam nüfus	5.637.0
Yıllık nüfus artışı (%)	3.4
0-19 yaş nüfusu (%)	19.36
20-64 yaş nüfusu	64.00

65 yaş ve üzeri nüfus	16.64
Yaş ortalaması	42.1
Doğumda yaşam beklentisi (yıl)	83.5 (kadın 85.9, erkek 81,1)
Bebek doğum oranı	1.12 (kadın başına)
Bebek ölüm oranı	1.8 (her 1000 canlı doğumda)
Kişi başına düşen GSYH	90.98 Amerikan doları
İşsizlik oranı (%)	2
Yıllık GSYH’de büyüme oranı (%)	12.2
Para birimi	Singapur doları

Kaynak: (Department of Statics Singapore 2023, Akyol ve Özenç 2023, s. 58)

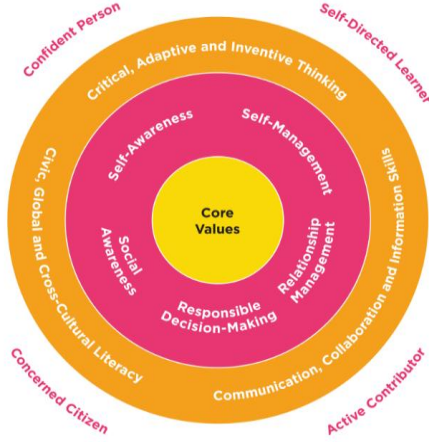
Singapur bağımsızlığa kavuştuğu günden bu yana önemli eğitim politikaları ve eğitim felsefesi ile ulusunun gücünü artırmaktadır. Singapur’da, *Yeteneğe Dayalı Eğitim Sistemi (Ability Driven Education System)* ve bu sistem kapsamında “Düşünen Okul, Öğrenen Ulus (Thinking Schools, Learning Nation)” politikası uygulanmaktadır. Düşünen okul, öğrenen ulus fikri her birey için öğrenme modeli olarak ilan edilmiştir (Balcı, 2018, s. 189). Bu model bütünlük bir proje olarak bir okulda öğretim ve öğrenme yaklaşımlarını; eğitim programı, matematik ve bilim içerik alanlarını İngilizce ile bütünleştirme ve öğretim teknolojisinin desteğiyle değiştirmeyi hedeflemiştir (Saravanan, 2005). Singapur’da beceri odaklı eğitim bu sayede öne çıkmakta ve beceri temelli eğitim politikası uygulanmaktadır. Singapur, TIMSS ve PISA gibi uluslararası sınavlarda yüksek başarı sergileyen ülkelerden biridir. Çok kültürlü bir toplulukta çok yönlü bir eğitim verilmekte ve eğitimin niteliğinin artırılmasına ilişkin 2000’li yıllardan itibaren yeni eğitim politikaları uygulanmaktadır (Akyol ve Özenç, 2023, s. 57). Singapur’da eğitimin; üretken iş gücü sağlama ve çeşitli kültürel, etnik gruplar arasında uyumu sağlayarak güçlü bir ulus yaratma noktasında etkili olduğu düşünülmektedir (Tan vd., 2016). Singapur, eğitimde öğretmen yetiştirmekten okul düzenine kadar devamlı öğretmeni ve öğrenciyi dinamik tutan bir sistem yapılandırmıştır. Okullarda adem-i merkeziyet politikası uygulanmaktadır (Fadlia, 2017). Singapur’da her okul kendi karar verme yetisine sahiptir. Bunun yanı sıra eğitim konusunda ülke 5 bölgeye ayrılmaktadır. Singapur’un eğitim sistemi şeması kısaca aşağıda verilmiştir:

Şekil 3. Singapur'un eğitim sistemi şeması (Akyol ve Yeşilbaş, 2023)

Singapur'da öğrenciler ilkokul, ortaokul ve lise kademelerinde ana dili eğitimi dersi almaktadır. Singapur'da herkesin kullandığı ortak dil İngilizcedir. Ancak halk içerisinde en çok konuşulan Tamilce, Çince ve Malayca dillerinde de eğitim müfredatı hazırlanmıştır. Singapur'un Ana Dili Öğretim Programı'na bakıldığında benzer beceri geliştirme uygulamalarının olduğu göze çarpmaktadır. Nitekim programlardaki okuryazarlık becerileri de benzer nitelik taşımaktadır. Ana dili öğretim programlarında yer alan okuryazarlık türleri; yurttaşlık okuryazarlığı, küresel okuryazarlık, kültürler arası okuryazarlık, dijital çağ okuryazarlığı, bilgi ve iletişim teknolojileri okuryazarlığıdır.

Aşağıda verilen iki grafikte Singapur modeli öğrenci profili gösterilmiştir. Bu şemalar öğretim programları ortak metninde yer almaktadır.

Şekil 4. Singapur modeli öğrenci profili (Ministry Education of Singapore, 2023).

Singapur'un ana dili öğretim programında okuryazarlık türlerine ilişkin aşağıdaki açıklamalar yapılmıştır:

Dijital çağ okuryazarlık becerileri doğal bir gereksinim olduğu için öğretmenlerin ortaöğretim öğrencileri için belirlenen Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) becerileri alanlarını dikkate alması gerekir.

BİT alanı üç yönü içerir: bilgi okuryazarlığı, medya okuryazarlığı ve prodüksiyon okuryazarlığı.

Okullarda bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının amacı, öğrencilerin öğrenme sürecinde BİT'i tutarlı ve etkili bir şekilde kullanması ve öğrenme ortamını zenginleştirmektir.

Bunun, öğrencilerin BİT'in etkili kullanımı yoluyla bağımsız öğrenme ve işbirlikçi bir tutum için yeterlilik geliştirmelerine, bilinçli ve sorumlu BİT kullanıcıları olmalarına yardımcı olacağı umulmaktadır.

Program öğreniminin sonunda öğrenciler şunları yapabilir: 21. yüzyılın çeşitli stratejilerini ve becerilerini; bilgi, iş birliği ve iletişim becerilerini; eleştirel ve yaratıcı düşünmeyi; yurttaşlık okuryazarlığını, küresel farkındalığı ve kültürler arası becerilerini eğitimin etkinliğini en üst düzeye çıkarmak için kullanabilirler (MOE, 2022).

SONUÇ

Tablo 3

2019-2024 Türkçe dersi öğretim programı okuryazarlık türleri

Singapur Ana Dili Öğretim Programı Okuryazarlık Türleri (2022)	Türkçe Dersi Öğretim Programı (2024)
Yurttaşlık Okuryazarlığı	Bilgi Okuryazarlığı
Kültürel Okuryazarlık	Dijital Okuryazarlık
Kültürler Arası Okuryazarlık	Görsel Okuryazarlık
Dijital Çağ Okuryazarlığı	Finansal Okuryazarlık
Bilgi Okuryazarlığı	Kültür Okuryazarlığı
Medya Okuryazarlığı	Veri Okuryazarlığı
Prodüksiyon Okuryazarlığı	Vatandaşlık Okuryazarlığı
	Sanat Okuryazarlığı
	Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

İki öğretim programı karşılaştırıldığında görülüyor ki okuryazarlık türleri ülkelerin yapısal özellikleri ve hedefleri ile örtüşmektedir. Türkiye'nin 12. Kalkınma Planı'nda sürdürülebilirlik, finansal kriz, dijital, siber güvenlik ve hızlı artan sosyo-kültürel değişimler öne çıkmaktadır. Bunların sonucu olarak 2024 Türkçe Öğretim Programı'na dijital, finansal, kültür, vatandaşlık ve sürdürülebilirlik okuryazarlığı dâhil edilmiştir. Bu okuryazarlık türlerinin 2019 Türkçe Öğretim Programı'nda da bulunmaması kalkınma planı neticesinde ortaya çıktığı yargısını desteklemektedir. Singapur'da ise ülkenin sistemi kalkınma ve ekonomik güce dayandığı için eğitim müfredatlarında geleceğe yönelik eğilimler fazla görünmektedir. Aynı zamanda ülkenin sosyo-kültürel yapısı oldukça geniştir. Singapur, bünyesinde Malaylar, Hintler, Pakistanlılar, Çinliler ve Güney Asya ülkelerinden vatandaşları barındıran bir ülkedir. Dolayısıyla kültürel ve kültürler arası okuryazarlığın öne çıkması beklenen bir sonuçtur. PISA başarısında okuryazarlık türlerinin etkililiğinden ziyade öğrencilerin okuryazarlık becerilerindeki başarıdan söz edilebilir. Seçilen türlerde olan üst düzey düşünme ve bilgiyi işleme becerisi ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla Türkiye'nin ve Singapur'un okuryazarlık türleri paralel özellikler göstermektedir. Ancak türlerin işlenişi ve öğrencilerin yapılandırma becerisinde büyük farklılıklar olması sebebiyle Türkiye'deki öğrenciler PISA'da alt sıralarda yer almaktadır.

İncelenen okuryazarlık türlerinin Türkiye'de öğrencilere kazandırılması ve PISA okuma becerilerinde başarının yükseltilebilmesi için bazı önerilerde bulunmak gerekirse okuryazarlık türlerinin öğrenciye kazandırılmasında, kazanıma uygun öğretme uygulamaları geliştirilebilir. Öğretme uygulamasının gerçekleştirilebilmesi için Türkçe derslerinde stratejik zaman planlaması ve

etkinlik örnekleri çoğaltılabilir. Yıllık hazırlanan ders planları içerisinde hedeflenen okuryazarlık türleri sıklıkla yer alabilir. Üst düzey okuryazarlık türlerinden finansal, sürdürülebilirlik, sanat ve vatandaşlık okuryazarlığı; münferit bir tür olarak temada öğretilmesinin yanı sıra ilerleyen temalarda bütünleşik olarak öğretilabilir. Son olarak Singapur ana dili öğretim programındaki prodüksiyon okuryazarlığı, öğrencilerin iş birliği yapma, iş kurma, bir projeyi veya girişimi tasarlayıp yönetme becerisini artırması açısından Türkçe Dersi Öğretim Programına dâhil edilebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akyol, B. & Yeşilbaş, Ö., Y. (2023). *Karşılaştırmalı eğitim yönetimi*. Pegem Akademi.
- Altun, K. & Yıldız, D. (2023). Yenilenmiş Bloom taksonomisi ve PISA okuma becerileri yeterliklerine göre 8. sınıf Türkçe ders kitabı tema değerlendirme sorularının incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 24(1), 90-106. <https://doi.org/10.12984/eggefd.1128483>
- Aydın, M. (2017). *Geleceğin okuryazarlarını yetiştiren öğretmen eğitimi: Değişen okuryazarlık algısı*. Damla Ofset.
- Balcı, A. (2018). Düşünen okullar öğrenen ulus: Singapur'da yaratıcılık ve eleştirel düşünme girişimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(2), 187-208. <https://doi.org/10.30964/auebfd.386673>
- Bulut, K. (2019). 2006 ve 2018 Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(3), 862-881.
- Department of Statics Singapore, (2023). Population and population structure. <https://www.singstat.gov.sg/find-data/search-by-theme/population/population-and-population-structure/latest-data>, Erişim tarihi: 12.12.2024
- Fadlia, F. F. (2017). Singapore's school excellence model and Hong Kong's school-based management. *Seuneubok Lada*, 4(1), 46-56.
- Finnish National Agency for Education. (2014). *National core curriculum for basic education*. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/en/opetussuunnitelma/22890002/perusopetus/oppiaineet/22940176>, Erişim tarihi: 15.10.2024

- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Millî Eğitim Basımevi.
- MEB (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Millî Eğitim Basımevi. <https://cdn.eba.gov.tr/icerik/GorusOneri/2024Programlar/2024programtur5678.pdf>, Erişim tarihi: 15.10.2024.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2024). *Öğretim programları ortak metni*. <https://cdn.eba.gov.tr/icerik/GorusOneri/2024Programlar/2024programortakmetin.pdf>. Erişim tarihi: 15.10.2024.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *PISA 2022 Türkiye ön raporu*. https://pisa.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_03/21120745_26152640_pisa2022_rapor.pdf, Erişim tarihi: 29.08.2022.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *PISA-uluslararası değerlendirme programı, PISA nedir?* <https://pisa.meb.gov.tr/www/pisa-nedir/icerik/4>, Erişim tarihi: 28.08.2024.
- Ministry of Education Singapore (MOE) (2023). <https://www.moe.gov.sg/-/media/files/secondary/fsbb/syllabus/mtl/2021-g1-g2-g3-and-higher-mother-tongue-languages-secondary-syllabus.pdf>, Erişim tarihi: 28.08.2024.
- Ministry of Education Singapore (MOE) (2023). <https://www.moe.gov.sg/secondary/schools-offering-full-sbb>, Erişim tarihi: 28.08.2024.
- OECD. (2016). *PISA 2015 results (Volume I): Excellence and equity in education*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264266490-en>
- OECD. (2019). *PISA 2018 results (Volume I): What students know and can do*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>
- OECD. (2023a). *PISA 2022 results (Volume I): The state of learning and equity in education*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>
- OECD. (2023b). *PISA 2022 results (Volume II): Learning during – and from – disruption*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/a97db61c-en>
- OECD. (2023c). *PISA 2022 results country notes: Singapore*. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/singapore_2f72624e-en.html, Erişim tarihi: 12.10.2024
- OECD. (2023d). *PISA 2022 results country notes: Türkiye*. <https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii>

country-notes_ed6fbcc5-en/turkiye_d67e6c05-en.html, Erişim tarihi: 12.10.2024

- Saravanan, V. (2005). Thinking schools, learning nations' implementation of curriculum review in singapore. *Educational Research for Policy and Practice*, 4, 97-113.
- Tan, C., Koh, K., & Choy, W. (2016). The education system in Singapore. In Juszczyk, S. (Ed.), *Asian Education Systems* (pp. 129-148). Toruń: Adam Marszałek Publishing House.
- The Republic of Korean Ministry of Education (2015). The national curriculum for the primary and secondary schools. <http://www.koreaneducentreinuk.org/wp-content/uploads/2021/02/The-National-Curriculum-for-the-Primary-and-Secondary-Schools-2015.pdf>, Erişim tarihi: 15.10.2024.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose of the Research: Singapore, which has shown rapid success in the PISA data published in 2022 and over the previous 10 years, was the starting point of this research. Singapore's long-term success in reading skills made it necessary to investigate the country's native language teaching program, and for this reason, a comparison with Türkiye was aimed.

Research Design: The research is a content analysis conducted using the document analysis method, one of the qualitative research methods. Document review includes the analysis of written materials containing information about the phenomenon or phenomena targeted to be investigated (Yıldırım and Şimşek, 2021). Document review includes the analysis of written materials containing information about the phenomenon or phenomena targeted to be investigated (Yıldırım and Şimşek, 2021).

Review Object: The object of examination of this study is the Singapore Native Language Teaching Program (2022) published by the Ministry of National Education (MOE) of Singapore and the Secondary School Turkish Course Teaching Program (Grades 5, 6, 7 and 8) implemented by the Ministry of National Education (MEB). The Singapore Curriculum has been prepared for Chinese, Malay and Tamil, which are the 3 most spoken languages in the country. The Ministry of National Education made changes to the native language teaching

program in 2024 and implemented the Secondary School Turkish Course Teaching Program (Grades 5, 6, 7 and 8).

Result and Conclusion: When the two curriculums are compared, it is seen that the types of literacy overlap with the structural characteristics and goals of the countries. Sustainability, financial crisis, digital, cyber security and rapidly increasing socio-cultural changes come to the fore in Türkiye's 12th Development Plan. As a result, digital, financial, cultural, citizenship and sustainability literacy were included in the 2024 Turkish Curriculum. The absence of these literacy types in the 2019 Turkish Curriculum supports the conclusion that they emerged as a result of the development plan. In Singapore, since the country's system is based on development and economic power, there appear to be many future trends in the education curriculum. At the same time, the socio-cultural structure of the country is quite broad. Singapore is a country that hosts citizens from Malays, Indians, Pakistanis, Chinese and South Asian countries. Therefore, it is an expected result that cultural and intercultural literacy comes to the fore. In PISA success, the success of students' literacy skills can be mentioned rather than the effectiveness of literacy types. High-level thinking and information processing skills in the selected genres come to the fore. Therefore, the literacy types of Türkiye and Singapore show parallel characteristics. However, due to large differences in the treatment of genres and students' structuring skills, students in Türkiye rank lower in PISA.

If it is necessary to make some suggestions in order to introduce the examined literacy types to students in Türkiye and to increase success in PISA reading skills, teaching practices suitable for the acquisition of literacy types can be developed. In order to realize the teaching practice, strategic time planning and activity examples can be increased in Turkish lessons. Targeted literacy types can often be included in annual lesson plans. High-level literacy types include financial, sustainability, arts and civic literacy; In addition to being taught in a theme as an individual genre, it can be taught integratedly in subsequent themes. Finally, production literacy in the Singapore native language curriculum can be included in the Turkish Language Curriculum in order to increase students' skills in collaborating, starting a business, and designing and managing a project or initiative.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Dila CAN & Yusuf GÜNAYDIN

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanmamıştır.